

Blok tematyczny: Uczeń w mieście

Temat dnia: Na placu zabaw.

Uwaga: *Niniejszy konspekt można potraktować jako projekt na dwie kolejne lekcje lub skrócić go według własnego uznania. Wydaje mi się jednak, że zarówno nazywanie czynności na obrazie Bruegla jak i samodzielne przygotowywanie projektu placu zabaw pozwoli uczniom na kreatywne działanie, ale przede wszystkim na gromadzenie niezbędnego słownictwa. Jeśli projekt placu zabaw będzie realizowany na następnej lekcji, to jedną z inspiracji może być wierszyk - rymowanka, który uczniowie mają przeczytać w domu.*

Cel lekcji: Powtórzyć liczebniki związane z bieżącą datą. Kontynuować kształcenie rozumienia ze słuchu. Zapoznać ze słownictwem związanym z placem zabaw. Wdrożyć do zespołowej pracy słownikowej na podstawie tekstu i rozsypanek wyrazowych. Wyeksponować związek czasownika z wyrażeniem przyimkowym bez wprowadzania szerokiej wiedzy gramatycznej oraz funkcję przyimka przy rzeczowniku. Zainspirować do samodzielnych działań twórczych i mówienia po polsku. Systematycznie wdrażać do płynnego czytania.

Uczeń: przybory szkolne, plansze do stworzenia projektu.

Nauczyciel: obraz Pietera Bruegla, wydruki używanych podczas lekcji tekstów oraz karta odpowiedzi dla każdego ucznia.

Zapis w dzienniku: 1. Powitanie wprowadzające w temat. Utrwalanie liczebników. Rozumienie ze słuchu. Obraz P. Bruegla *Zabawy dziecięce*. Wyszukiwanie na obrazie czynności dziecięcych. Rozumienie ze słuchu - *Place zabaw i pamięć o Henryku Jordanie*. Wypełnianie karty pracy: prawda czy fałsz. Praca w grupach. Wyszukiwanie nazw urządzeń, które służą zabawie na placu zabaw. Pary związków wyrazowych. Ćwiczenia w pisaniu. Praca w grupach. Projektowanie placu zabaw według własnego pomysłu. Rymowanka utrwalająca słownictwo jako zadanie domowe.

Przebieg:

1. Powitanie wprowadzające w temat. Dzień dobry wszystkim, którzy wciąż jeszcze lubią place zabaw. Dzień dobry wszystkim, którzy mają miłe wspomnienia związane z huśtawką. Dzień dobry wszystkim, którzy lubią się wspinać. Dzień dobry wszystkim, którzy budowali kiedyś babki z piasku. Dzień dobry wszystkim, którzy chętnie zaprojektowaliby nowoczesny plac zabaw. Dzień dobry wszystkim, którzy lubią się bawić.

2. Zapisanie daty. Krótkie ćwiczenie z wymową niezbędnych liczebników.

3. Zaprezentowanie uczniom słynnego obrazu P. Bruegla *Zabawy dziecięce*.

Krótką opowieść N. *Chcę wam dziś pokazać bardzo znany na świecie obraz Pietera Bruegla. Był to niderlandzki malarz żyjący w XVI wieku. Malował pejzaże, które wypełniał postaciami ludzi wykonujących swoje codzienne prace. Zyskał sobie przydomek Chłopski, bo motywy swoich obrazów czerpał z życia codziennego ludu (uczy, biesiady, kiermasze, praca). Obraz na który spoglądamy teraz, jest bardzo charakterystyczny dla twórczości malarza. Zobaczcie, jak został zatytułowany. W XVI wieku dzieci nie miały specjalnych placów zabaw. Bawiły się w odkrytych przestrzeniach danej miejscowości, między dorosłymi, którzy wykonywali swoje prace.*

4. Uczniowie oglądają obraz i starają się nazwać niektóre zabawy, ten fragment lekcji traktujemy skrótowo. Wystarczy, jeśli dzieci, przy pomocy N., nazwą kilka czynności bawiących się rówieśników z XVI wieku. Pełne zidentyfikowanie zabaw na obrazie jest bardzo trudne. Można się jedynie domyślać, stawiać hipotezy. Dzieci będą po prostu ćwiczyły zmysł obserwacyjny. Zgromadzą przy tym dodatkowe słownictwo. Poniżej propozycja opisu niektórych zabaw utrwalonych na obrazie do użytku N.

Toczenie obręczy (na obrazie na dole w samym środku). Mogła to być np. obręcz używana przy produkcji beczek.

Ciuciubabka

Opis zabawy: Jest znana i do dziś popularna w Polsce. Jedno z dzieci ma zawiązane oczy, pozostałe rozbiegają się wokoło i głosem sygnalizują swoją obecność. "Ciuciubabka" (czyli osoba z zawiązanymi oczami) próbuje kogoś złapać. Jeśli się jej to uda, następuje zamiana ról. Na obrazie Bruegla najprawdopodobniej w lewym górnym rogu, pod drzewami.

Huśtanie się na beczce (na obrazie tuż obok **toczenia obręczy**)

Berek

Opis zabawy: Do dziś znana i popularna zabawa. Jedno dziecko musi wyłapać pozostałe dzieci w zabawie poprzez dotknięcie każdego z nich. Dotknięty zostaje w miejscu, bo to oznacza, że już jest złapany. W niektórych wersjach berka - inni uciekający mogą go "wyzwolić" także poprzez dotknięcie ręki. Berek musi być szybki. Trudno mu wyłapać wszystkich uczestników zabawy, zwłaszcza w tej drugiej wersji.

Na obrazie po lewej stronie centralnie namalowanego budynku.

Stanie na głowie (postać w ogródku)

Przeskakiwanie "przez kozła" (pośrodku obrazu) jedno dziecko stoi nachylone, zadaniem drugiego jest przeskoczyć nad nim, opierając ręce na plecach pochylonego.

Fikołki "na trzepaku"

Zabawa funkcjonowała jeszcze na początku XXI wieku, kiedy przed domami albo na podwórkach ustawiano metalowy stelaż, który służył do trzepania dywanów. Fikołki na trzepaku były podstawową zabawą na podwórkach. W dobie odkurzaczy trzepaki stopniowo zniknęły. Na obrazie przed budynkiem drewniane urządzenie przypominające trzepak.

Noszenie "na barana"

Dziecko nosi dziecko na placach. Zabawa może przebiegać jako rodzaj pojedynku między dwiema parami dzieci. Np. kto kogo pierwszy zrzuci z pleców kolegi. Pośrodku obrazu.

5. Rozumienie ze słuchu.

N. mówi: *Przeczytam wam teraz dwukrotnie fragment tekstu. Waszym zadaniem będzie oznaczyć zdanie prawdziwe i fałszywe w karcie odpowiedzi, którą wam rozdadam.*

	P	F
Henryk Jordan był twórcą miejskich ogródków zabaw dla dzieci		

Nazwa ogródki jordanowskie pochodzi od rzeki Jordan		
Na każdym placu zabaw znajduje się piaskownica		
Niektóre foremki mają kształt gwiazdek		
Dzisiaj na placach zabaw nie ma już huštawek		
Dzieci lubią rurki, na których można robić fikołki.		
Dzieci nie muszą przestrzegać zasad obowiązujących na placu zabaw		

6. Przygotowanie do zapisu w zeszycie. Praca w grupach.

- N. mówi po podzieleniu na grupy:

Rozdam wam teraz tekst, który przeczytałam, podkreślcie w nim nazwy urządzeń, które znajdują się na placu zabaw. Za chwilę odczytacie je na głos.

piaskownica, huštawka, zjeżdżalnia, piramida, pająk, rurki do robienia fikołków.

- N. mówi: *w kopertach, które kładę przed wami znajdziecie czasowniki, które nazywają różne czynności związane z zabawą oraz w drugiej wyrażenia przyimkowe, których składnikiem jest rzeczownik związany z zabawą. Waszym zadaniem będzie połączyć wyrazy z obu kopert w logiczne pary związków wyrazowych.*

Podczas wykonywania ćwiczenia N. aktywnie porusza się między stolikami grup i konsultuje bądź rozwiewa wątpliwości.

zawartość kopert:

- bawić się, huścić się, zjeżdżać, wspinać się, skakać, jeździć, kręcić się, kopać, budować, robić,
- w berka, w ciuciubabkę, na huštawce, na zjeżdżalni, po drabince (po piramidzie, po pająku), na karuzeli, do piasku, w piasku, babki, placki, fikołki.

Po uporządkowaniu zawartości kopert uczniowie przepisują do zeszytu powstałe wyrażenia.

Dla N: Przykładowo ułożone pary związków wyrazowych.

Bawić się w berka, w ciuciubabkę, huścić się na huštawce, zjeżdżać na zjeżdżalni, wspinać się po drabince, po piramidzie, po pająku, jeździć na karuzeli, kręcić się na karuzeli, robić babki z piasku, kopać w piasku, budować z piasku.

7. Uczniowie otrzymują od N. tabelkę przedstawiającą zastosowanie czasowników: bawić się i grać. N. powinien także odwołać się do podręczników, by uczniowie przyjrzeni się odmianie obu czasowników.

Grać w co? (biernik)	w piłkę, w tenisa, w koszykówkę, w siatkówkę, w szachy, ale też w ciuciubabkę, w chowanego, w berka	Bawić się na czym?, bawić się w berka, bawić się w chowanego, bawić się w ciuciubabkę	na placu zabaw, na dyskotece, na podwórku
Grać na czym?	na pianinie, na fortepianie, na flecie, (czyli na	Bawić się czym?	lalkami, samochodami, zabawkami (ogólnie)

	instrumentach) grać komuś na nerwach (frazjeologizm) na scenie (teatr)		
grać co?	rolę (aktor)	Bawić się w co?	w berka w chowanego w ciuciubabkę

7. Praca w grupach. Projektowanie placu zabaw według własnego pomysłu.

Zadanie dla uczniów. *Zaprojektujcie wspólnie plac zabaw waszych marzeń. Możecie rysować, wyklejać. Ważne jest, aby do elementów plastycznych dobrać odpowiednie słownictwo i również nanieść je na projekt. Po wykonaniu projektu przedstawiciel waszej grupy albo kilku przedstawicieli zaprezentuje wasze dzieło, komentując go po polsku w dwóch - czterech zdaniach z zastosowaniem poznanego słownictwa.*

Zadanie domowe

Naucz się czytać rymowankę o placu zabaw.

PLAC ZABAW

Ach! Plac zabaw, fajna sprawa!
Tam dopiero jest zabawa!

Na huśtawkę się wspinamy
I huśtamy i bujamy.
Na ślizgawce zjeżdża Kasia,
Za nią zaraz Jan i Basia.
Z piasku zamek ulepimy
Foremkami się bawimy.
Po drabince wchodzi Gienio,
Po pająku sprawnie Henio
W labiryncie Zosia biega,
Czasem zasad nie przestrzega.
Tak nie wolno mama mówi,
Zwolnij, bo cię szybkość zgubi.
Nie ma jak to placyk mały
Do zabawy doskonały.

Aneks dla N.

Proponuję rozpocząć lekcję od pokazania uczniom słynnego obrazu Pietera Bruegela : Zabawy dziecięce. Można go znaleźć pod następującym adresem:
https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/96/Pieter_Bruegel_the_Elder_-_Children%27s_Games_-_WGA3343.jpg

Informacja dla N. Pieter Bruegel (starszy) - niderlandzki malarz urodzony około 1525 roku, zmarł w 1699 roku w Brukseli. Zwano go też "Chłopskim" ze względu na tematykę jego obrazów. Miejsce

urodzenia artysty nie jest określone jednoznacznie. Wiadomo, że w 1551 roku został z tytułem mistrza przyjęty do cechu malarzy Antwerpii. Podróżował po Włoszech i Francji, po powrocie mieszkał okresowo w Antwerpii, w końcu na stałe osiadł w Brukseli w roku 1563. Miał dwóch synów Pietera (zw. Piekielnym) i Jana (zw. Aksamitnym). Obaj synowie zostali malarzami, chociaż nie uczyli się od swego ojca (jeden miał 5 lat, a drugi około roku, gdy Pieter starszy zmarł). Jest autorem słynnych obrazów, m.in. Wieży Babel. Malował przede wszystkim pejzaże, wypełnione postaciami chłopskimi (stąd przydomek). Czerpał motywy z codziennego życia ludu (wesela, uczty, biesiady, kiermasze), z Biblii, ilustrował przysłowia. Często wskazywany jako pierwszy malarz zachodni malujący pejzaże dla nich samych, a nie tylko jako tło dla alegorii religijnych. Malował stylem prostym, nie poddając się dominującej wówczas modzie włoskiej. Najsławniejsze jego obrazy znajdują się w muzeum wiedeńskim.

Tekst do ćwiczenia rozumienia ze słuchu:

Place zabaw.

Na przełomie dziewiętnastego i dwudziestego wieku pomyślano o specjalnych placach dla dzieci. Ich twórcą był polski lekarz **Henryk Jordan** (1842 -1907) - pionier wychowania fizycznego. Zakładał w Krakowie ogrody zabaw dla dzieci, które od jego nazwiska nazwano ogrodami jordanowskimi. Dziś place zabaw powstają na wszystkich nowych osiedlach. Na dzieci czekają gotowe metalowe albo plastikowe konstrukcje, na których mogą się bawić i gimnastykować do woli. Znakiem każdego placu zabaw jest piaskownica. Maluchy robią tam babki i placki z piasku, mają też do dyspozycji wymyślne foremki w kształcie zwierzątek albo produktów żywnościowych, gwiazdek muszelek itp. Niezbędnym elementem każdego placu zabaw są huśtawki. Mogą być pojedyncze lub wieloosobowe. W wieloosobowej huśtawce dzieci siedzą naprzeciwko siebie parami. Do zjeżdżalni zawsze jest kolejka, bo dzieciom wielką radość sprawia szybki zjazd w dół. Robią to na brzuchu na plecach, na siedząco, co chwilę wymyślając różne metody. Są też na placu zabaw wymyślne konstrukcje do wspinania się. Jedni mówią, że to pająki, inni, że piramidy. Plac zabaw bez rurek do robienia fikołków też byłby niepełny. Na placu zabaw zawsze jest ruch i rwestes, ale nikt się z tego powodu nie denerwuje, bo po to właśnie jest plac zabaw, aby dzieci mogły poszaleć. Tam prawie wszystko im wolno. Dorośli pilnują jedynie bezpieczeństwa. Dzieci też powinny podczas zabawy przestrzegać obowiązujących tam zasad.

